

De Arrondissementsrechtbank te 's-Hertogenbosch,
EERSTE KAMER;

In de zaak van:

Cornelius Lambertus Antonius van Uden,

wonende te Zwolle;

Eiser bij exploit van dagvaarding

d.d. 17 maart 1971;

Procureur Mr. A.G. Maris;

3 maart 1972

-o-o-

t e g e n :

David Jacob Lelyveld, wonende te Son,

gemeente Son en Breugel, aan de

Apenijnenlaan no. 5;

Gedaagde bij gemeld exploit;

Procureur Mr. G.A.M. Depla;

Gehoord partijen;

Gezien de stukken;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN:

Overwegende, dat eiser bij dagvaarding en daarmee overeenstemmende conclusie van eis heeft gesteld:

dat eiser is president van de Stichting Nederlands Laureaat van de Arbeid, en gedaagde in deze zelfde organisatie de functie bekleedde van "deken van de Arbeid";

dat gedaagde op of omstreeks 21 september 1970 zowel telefonisch, telegrafisch als per expresse-brief aan eiser in zijn voormelde hoedanigheid met onmiddellijke ingang om persoonlijke redenen ontslag heeft verzocht uit zijn functie;

dat eiser dit verzoek onverwijld heeft ingewilligd, waarmee mitsdien op of omstreeks 21 september 1970 gedaagde geen "Deken van de Arbeid" van de Stichting "Nederlands Laureaat van de Arbeid" meer was;

dat eiser tijdens de tweede wereldoorlog genoopt werd lid te worden van de N.S.B., als gevolg waarvan hij in 1947 bij uitspraak van een Tribunaal werd veroordeeld tot vijf jaren internering voorwaardelijk met een proeftijd van drie jaar;

dat eiser lid van de N.S.B. was geworden om te

voorkomen dat in de zogenaamde vakbond van de kappersorganisatie, waarvan hij bij het uitbreken van de tweede wereldoorlog in Nederland deel uitmaakte, zich een "echte" N.S.B.-er zou indringen;

dat het Tribunaal met zijn uitspraak met deze omstandigheden weinig rekening heeft gehouden, en eerst bij een uitspraak, gedateerd 8 mei 1952 van de Zuiveringscommissie van het kappersbedrijf werd eiser van iedere blaam gezuiverd;

dat gedaagde in of omstreeks de maanden oktober en november 1970 foto-kopieën van een bladzijde uit het dagblad "Oost-Brabant" van donderdag 11 december 1947, houdende een beknopt verslagje van de zitting van het Tribunaal, waarop de zaak van eiser werd behandeld, heeft rondgestuurd aan een groot aantal personen, die betrokken zijn bij de stichting waarvan eiser president is, zomede aan politiefunctionarissen van plaatsen waar eiser in de laatste jaren gewoond heeft, aan Belgische regeringsautoriteiten (de idee van het Laureaat van de Arbeid komt uit België) en aan vele anderen, die daarvoor naar gedaagdes mening belangstelling zouden kunnen hebben, en die zakelijke of persoonlijke relaties tot eiser onderhouden;

dat gedaagde daarbij geen commentaar heeft gevoegd, en ook geen mededeling is gedaan van de uitspraak van de zuiveringscommissie, die hiervoor werd aangehaald, hoewel gedaagde daarvan op de hoogte was;

dat eiser is van onbesproken gedrag en nimmer met de gewone strafrechter in aanraking geweest;

dat voormelde handeling van gedaagde is onrechtmatig, hebbende hij toch niet de zorgvuldigheid in acht genomen, die in het maatschappelijk verkeer betaamt ten aanzien van eens anders persoon, en tot gevolg heeft gehad en nog kan hebben, dat eiser schade en nadeel lijdt in eer en goede naam;

dat gedaagde, hoewel op het onjuiste van zijn handelwijze gewezen, niet bereid blijkt te zijn, zijn akties ten aanzien van eiser te staken en zelfs telegrafisch heeft gedreigd dat hij, zo het tot een procedure in kort geding zou komen, de "landelijke pers" daarbij zou uitnodigen, daaraan toevoegende dat hij "niet zal zwijgen; het kostbare dossier vol verrassingen over Uw persoon en Uw activiteiten in mijn bezit zal een openbaring zijn";

dat eiser mitsdien belang heeft bij een vonnis, waarbij gedagde wordt veroordeeld om zich op straffe van een onmiddellijk opvorderbare boete van duizend gulden per overtreding zich te onthouden van iedere mededeling aan derden met betrekking tot de persoon of activiteiten van eiser;

met conclusie:

dat het der rechtbank behage, bij vonnis, zoveel mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:

- a. te verklaren dat de door gedaagde gepleegde daad is beledigend;
- b. gedaagde te veroordelen om aan eiser tegen behoorlijk bewijs van kwijting te betalen de somma van twintigduizend gulden, althans een zodanig bedrag als de rechtbank in goede justitie zal vermenen te behoren, strekkende tot vergoeding van de door eiser geleden en nog te lijden schade, subsidiair tot betering van het nadeel in eer en goede naam geleden;
- c. dat dit vonnis ten koste van gedaagde zal worden gepubliceerd in tenminste drie grote landelijke dagbladen in Nederland en één landelijk dagblad in België;
- d. gedaagde te veroordelen in de kosten van het geding;

Overwegende, dat gedaagde hierop -onder overlegging van een vijftal producties- heeft doen zeggen voor antwoord:

1. Gedaagde beroept zich op de onsplitsbaarheid van zijn aveu's; hij erkent de juistheid van het gestelde in de eerste drie "aangeziens" der dagvaarding;
2. Het is juist dat eiser voorzitter is van een particuliere stichting zonder enig officieel karakter, genaamd Nederlands Laureaat van de Arbeid, welke stichting door eiser bij akte d.d. 11 april 1963 is opgericht; deze stichting, waarvan de overige bestuursleden zijn de echtgenote van eiser en zekere Mej. Van Dijk, wordt, zoals reeds blijkt uit de statuten exclusief beheerst door eiser; die autonoom bepaalt aan wie welke -door hem zelf bedachte- onderscheidingen en eretitels worden uitgedeeld (bv. Hoofddecken, resp. Deken resp. Laureaat van de Arbeid);
ter illustratie van de wijze, waarop de stichting in de praktijk funktioneert worden overgelegd een publikatie in Vrij Nederland van 24 april 1971, alsmede een uitgave van de stichting zelve ter gelegenheid van wat genoemd wordt haar eerste lustrum;
3. Eveneens is juist, dat gedaagde zich door eiser, die zich met "Excellentie" liet aanspreken, met de titel van Deken van de Arbeid heeft laten vereren. Evenzeer is juist, dat gedaagde in september 1970 wegens een meningsverschil met eiser voor deze titel en voor de daarmee samenhangende functie onder eiser in diens organisatie heeft bedankt;
4. Juist is, dat eiser tijdens de tweede wereldoorlog lid van de N.S.B. is geweest; bovendien is hij begunstigend lid geweest van de Germaanse S.S.; voorts was hij lid van het Arbeidsfront; verder heeft hij dienst genomen bij de West-deutscher Wache-und Schutzdienst en de Wachdienst Nieder-Sachsen; bovendien heeft hij tijdens de duitse bezetting getracht om met behulp van het N.S.B.-hoofdkwartier en de S.D.-chef Weber burgemeester van Budel te worden. Dat eiser tot het N.S.B.-lidmaatschap, resp. tot de andere lidmaatschappen zou zijn "genoopt"

(wat daaronder ook zou moeten worden volstaan), ontkent gedaagde. De betreffende stelling is bovendien in strijd met de volgende alinea van de dagvaarding;

5. Juist is, dat eiser op of omstreeks 11 september 1947 door het Tribunaal te Eindhoven terzake van de onder 4 genoemde gedragingen is veroordeeld tot vijf jaar internering voorwaardelijk, terwijl hem bovendien de beide kiesrechten onvoorwaardelijk werden ontnomen. De uitspraak heeft vervolgens van de Hoge Autoriteit het fiat executio gekregen. Voordien was eiser reeds 2½ jaar voorlopig gedetineerd geweest;
6. Ter adstruktie van 4 en 5 wordt overgelegd het verslag van de zitting gepubliceerd in Oost-Brabant van 11 september 1947. Uit dit verslag blijkt o.a. dat eiser noch zijn verdedigster de beschuldigingen weerspreekt, doch laatstgenoemde eiser -ter zijner ontlasting- als een fantast kwalificeert, terwijl zij bovendien een beroep doet op goede handelingen van eiser en op zijn zielige omstandigheden. Van enig beroep op handelen in noodtoestand resp. ter voorkoming van erger, blijkt uit het verslag niets. Gedaagde ontkent daarom met klem, dat eiser lid van de N.S.B. was geworden om te voorkomen, dat in de door eiser bedoelde vakgroep een "echte" N.S.B.-er zou indringen;
7. Het Tribunaal heeft in zijn uitspraak met deze door eiser gestelde omstandigheid niet "weinig" rekening gehouden, doch in het geheel niet, en wel omdat er toen geen beroep op is gedaan;
8. Eerst na het uitbrengen van de dagvaarding heeft gedaagde in handen gekregen een foto-kopie van een stuk, dat zich aandient als een uitspraak van een Zuiveringscommissie "in het leven geroepen ten behoeve van de heer Cornelis L.H. van Uden, voormalig leider van de in 1940 opgerichte "Unie van kappers", thans algemeen secretaris van het Ned. Genootschap voor Hoofd- en Haarhygiëne, secretaris van Commissarissen van de Naamloze Vennootschap Algemeen Publiciteitsbureau, Redacteur van het kappersvakblad "Figaro" en Hoofdbestuurslid van de Ned. bond voor Natuurgeneeswijze", welke "uitspraak" met bijlagen wordt overgelegd;
9. Gedaagde ontkent bij gebrek aan wetenschap de authenticiteit van dit stuk en ontzegt er in elk geval enig officieel karakter aan. A fortiori betwist gedaagde dat dit dokument enige werkelijke bewijswaarde heeft als tegenhanger tegen de uitspraak van het Tribunaal, laat staan dat de inhoud ervan eiser van iedere blaam zou zuiveren, gelijk door hem wordt gesteld;
10. Juist is, dat gedaagde, nadat hij de publikatie in Oost-Brabant in handen had gekregen, in oktober en november 1970 fotokopieën daarvan heeft toegezonden en wel uitsluitend aan personen, die van eiser eretitels in

ontvangst hadden genomen (niet dus b.v. aan leden van de belgische regering).

Gedaagde heeft dit gedaan om personen, die van eiser uitsluitend op diens eigen gezag eretitels hadden verkregen en zich daarmee, vertrouwend op de autoriteit, die eiser van zich had weten doen uitgaan, in hun eergevoel gevlijd hadden gevoeld, te waarschuwen om niet langer het slachtoffer te zijn van het komediespel van de fantast, die eiser in werkelijkheid bleek te zijn;

11. Juist is, dat gedaagde bij de publikatie geen commentaar heeft gevoegd en evenmin de "uitspraak" van de bedoelde zuiveringscommissie. Daargelaten, dat gedaagde op dat moment geheel onbekend was met de bewuste uitspraak, zou, indien hij er wel mee bekend was geweest, er geen enkele reden geweest zijn om dat stuk er bij in te sluiten of daarvan op enigerlei wijze melding te maken;
12. Gedaagde moet bij gebrek aan wetenschap ontkennen, dat eiser van onbesproken gedrag is en niet met de gewone strafrechter in aanraking zou zijn geweest;
13. Het voorgaande impliceert, dat de handelwijze van gedaagde geenszins onrechtmatig is geweest. Ook afgezien daarvan kan het petitum eisers stellingen niet volgen, nu die geen belediging in de zin van artikel 1408 B.W. inhouden;

met conclusie:

dat het der rechtbank behage eiser in zijn vordering niet-ontvankelijk te verklaren, althans hem die te ontzeggen kosten rechtens;

Overwegende, dat partijen daarna conclusies van re- en dupliek hebben gewisseld, waarbij eiser drie en gedaagde vier producties in het geding bracht;

Overwegende, dat partijen vervolgens de zaak door hun raadslieden hebben doen bepleiten, waarbij door eiser bij akte vier en door gedaagde bij akte nog twee stukken werden geproduceerd;

Overwegende, dat partijen daarna de stukken aan de rechtbank hebben overgelegd voor uitspraak;

Overwegende, dat de inhoud van voormelde stukken, voorzover niet reeds woordelijk weergegeven, als hier ingelast geldt;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

Overwegende, dat tussen partijen als erkend, althans niet of onvoldoende gemotiveerd betwist, rechtens vaststaat: Het Nederlands Laureaat van de Arbeid (hierna ook aan te duiden met: NLA), waarvan eiser sedert de oprichting in 1960 president is, stelt zich ten doel het bevorderen van arbeidsprestaties onder meer door het uitreiken van oorkonden en onderscheidingstekenen aan personen, die zich door

hun arbeidsprestaties bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt;

In de ter gelegenheid van het eerste lustrum, respectievelijk eerste decennium van het NLA uitgegeven gedenkboeken, welke door partijen in het geding zijn gebracht, wordt door eiser in zijn hoedanigheid van president van het NLA onder andere geschreven, dat de instellers van het NLA telkenjare het hunne denken van het jaarlijks laten "losbarsten van de z.g. lintjesregen"; dat door onrechtvaardige, onoordeelkundige of overdreven uitdeling van onderscheidingen deze hun waarde verliezen; dat het, naar woorden van de duitse wijsgeer Schopenhauer, goed is om door middel van kruis of ster de menigte te allen tijde en overal toe te roepen: "Die man is niet Uws gelijke, hij heeft bijzondere verdiensten";

dat de Staat tot op heden heeft nagelaten de uitzonderlijk verdienstelijke werker van hoofd en hand te belonen met een onderscheiding; dat de initiatiefnemers bij het in het leven roepen van het NLA meenden in een lacune te voorzien en dat de afgelopen jaren hebben bewezen, dat zij daarin gelijk hadden; dat vooral bij de middenstand en intellectuelen het NLA bijzonder op prijs blijkt te worden gesteld; dat men vaak de eer van het ontvangen van een onderscheiding beschouwt als mede te zijn bewezen aan de groep, welke men vertegenwoordigt; dat het NLA eer geeft en dat het dragen van de rozette van het NLA de representatie verhoogt.

Het NLA is in april 1960 door eiser opgericht, waarna hij het in 1963 in de stichtingsvorm heeft gegoten. Eiser beheerst die stichting zowel op grond van de statuten, als feitelijk. Eiser bepaalt in feite autonoom aan wie onderscheidingen en eretitels als Hoofddeken, Deken of Laureaat van de Arbeid worden toegekend.

Eiser voert als titels en hoedanigheden onder andere: President van de Stichting Nederlands Laureaat van de Arbeid, Landcommandeur van de Orde van de Roos en het Kruis van Jeruzalem, de Internationale Broederschap van Ridders-Tempelieren in de rang van Ridder Grootkruis van het Heilig Graf, Ambassadeur en Ridder-Grootkruis van de Soevereine en Ridderlijke Orde van Columbus, Ridder-Grootkruis in de Militaire en Soevereine Orde en St. Brigitte van Zweden, Commandeur in de Soevereine Orde van St. Georges van Bourgondië, Commandeur in de Soevereine Orde van de Tempel van Jeruzalem, Grand Officier de la Croix du Mérite Résistants Combattants Polonais en France, Officier Société Royale Belges Union et Maintien, La Palme d'Or-Encouragement Public, Rp. Française enz. enz., Prince de Secchia de la Maison Royale d'Este Bavière, Ereburger van de Staat Idaho, Ereburger van de Staat West-Virginia, Gouden Ere-medaille van de Academie van Kunsten en Wetenschappen te Napels enz. enz., Dr Med., Dr Phil. h.c. enz.

Gedurende de jaren 1940-1945 is eiser lid van de NSB, de Germaanse SS en het Arbeidsfront geweest, heeft hij aan de toenmalige vijand hulp verleend door dienst te nemen bij de West-deutsdher Wache- und Schutzdienst en de Wachdienst Nieder-Sachsen en heeft hij voorts getracht met behulp van het NSB-hoofdkwartier en de SD-chef Weber de functie van burgemeester van Budel te verkrijgen.

Ter zake van deze feiten is eiser op of omstreeks 11 september 1947 door het Tribunaal te Eindhoven veroordeeld tot vijf jaren internering voorwaardelijk onder aftrek van de periode, dat eiser voorlopig gedetineerd was geweest, en met onvoorwaardelijke ontzetting uit de beide kiesrechten. De uitspraak van het Tribunaal heeft het fiat executie van de Hoge Autoriteit gekregen.

Van het ter zitting van het Tribunaal verhandelde is op 11 september 1947 een verslag verschenen in het dagblad "Oost Brabant", welk verslag enkel in zoverre onjuist is, dat de echtgenote destijds niet in Emmen woonde, zoals in dat verslag is vermeld.

In de maanden oktober/november 1970 heeft gedaagde fotokopieën van dit kranteverslag anoniem en zonder enig commentaar toegestuurd aan personen aan wie het Laureaat van de Arbeid was toegekend (hierna ook de Laureaten genoemd). Gedaagde was Laureaat en bekleedde in het NLA de functie van "Deken van de Arbeid" tot 31 september 1970, toen hij om persoonlijke redenen ontslag uit die functie heeft gevraagd en gekregen.

Ieder van partijen heeft in het geding gebracht een stuk, dat aan het hoofd voert "Zuiveringscommissie, in het leven geroepen ten behoeve van de heer Cornelis L.A. van Uden", en welk stuk de op 8 mei 1952 gedateerde "Uitspraak" bevat: "Overwegende, de buitengewone en moeilijke positie, waarin de heer C.L.A. van Uden gedreven was en de persoonlijke omstandigheden, waarin hij zich geplaatst zag, gezien de betreffende bewijsstukken, gezien het feit, dat z.g. Tribunaal maatregelen niet herroepbaar zijn, verklaart de Zuiveringscommissie, dat naar haar overtuiging de heer C.L.A. van Uden vernoemd, zich ondanks lidmaatschappen op zichzelf met de belangen van het Nederlandse volk strijdig, door zijn handelen zich niet heeft gedragen in strijd met die belangen doch integendeel zich als goed Nederlander getoond heeft, die voordeeltrekkende uit door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, tal van landgenoten diensten heeft verleend".

Overwegende, dat eiser vordert a) te verklaren, dat de door gedaagde gepleegde daad, als onder de vaststaande feiten vermeld, beledigend is; b) gedaagde te veroordelen om aan eiser te betalen de somma van f.20.000,--, althans zodanig bedrag als de rechtbank in goede justitie zal vermenen te behoren, strekkende tot vergoeding van de door eiser geleden en nog te lijden schade, subsidiair tot betering van het nadeel in eer en goede naam geleden en c) (te bepalen) dat het vonnis ten koste van gedaagde zal worden gepubliceerd in tenminste drie grote landelijke dagbladen in Nederland en één landelijk dagblad in België; dat eiser aan deze vorderingen ten grondslag legt, dat hij schade en nadeel lijdt in eer en goede naam, doordat gedaagde niet in acht heeft genomen de zorgvuldigheid, welke in het maatschappelijk verkeer betaamt ten aanzien van eisers persoon door vorenbedoeld krantenverslag te verspreiden, daarbij geen gewag makende van het aan gedaagde bekende feit, dat eiser bij de voormelde uitspraak van de Zuiveringscommissie van het kappersbedrijf van alle blaam werd gezuiverd;

Overwegende, dat gedaagde op diverse -zonodig hierna te bespreken- gronden de vorderingen van eiser heeft bestreden;

Overwegende, dat de Wet aan degene, die zich door zekere handelwijze van een ander benadeeld acht in eer en goede naam, de actie van artikel 1408 en volgende van het Burgerlijk Wetboek toekent, ingeval die ander het oogmerk om te beledigen had, en de actie van artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek, ingeval bij ontbreken van dat oogmerk de handelwijze van die ander in strijd is met de zorgvuldigheid welke in het maatschappelijk verkeer betaamt tegenover de benadeelde en deze daardoor in zijn vermogen schade heeft geleden of nog zal lijden; dat niet geheel duidelijk is welke van beide acties eiser beoogt in te stellen; dat immers enerzijds eisers kwalificatie van de gewraakte handelingen van gedaagde als onrechtmatig er op duidt, dat eiser wil ageren uit artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek, terwijl anderzijds de hiervoor onder a, b en c vermelde vorderingen, tezamen genomen, wijzen in de richting van de vorderingen, welke de wet hem toekent in de artikelen 1408 en 1409 van het Burgerlijk Wetboek; dat echter ook al zou eiser hebben beoogd zijn vorderingen alleen op artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek dan wel alleen op artikel 1408 en volgende van het Burgerlijk Wetboek te gronden, zulks voor de rechter geenszins een beletsel vormt voor toewijzing van een of meer van die vorderingen op grond van de andere actie dan waarop eiser zich voor zijn vorderingen wilde beroepen ingeval het gestelde zou blijken niet te bevatten de elementen vereist voor toewijzing van de vorderingen op grond van het artikel, waarop eiser zijn vorderingen deed steunen, doch wel de elementen, welke die toewijzing rechtvaardigen op grond van het andere artikel;

Overwegende, dat eiser allereerst vordert te verklaren, dat de door gedaagde gepleegde daad beledigend was; dat indien eiser heeft bedoeld een actie ex artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek in te stellen, hij klaarblijkelijk uitgaat van de opvatting, dat gedaagdes handelen jegens hem wel beledigend was, maar bij gebreke van het in artikel 1412 van het Burgerlijk Wetboek vereiste oogmerk, niet opleverde belediging in de zin van artikel 1408 van het Burgerlijk Wetboek; dat eiser echter slechts dan op grond van artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek de door hem verlangde verklaring voor recht kan bekomen, indien tevens komt vast te staan, dat hij belang bij die vordering heeft; dat eiser als zodanig belang heeft gesteld, dat hij schade en nadeel lijdt in eer en goede naam; dat nu vergoeding van onstoffelijke schade, geleden in de vorm van nadeel in eer en goede naam tengevolge van een, zoals in casu, reeds gepleegde daad, enkel kan worden verkregen door het instellen van een vordering ex artikel 1408 van het Burgerlijk Wetboek en niet via artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek, voor toewijzing van het gevorderde sub a) -opgevat als gegrond op artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek- alleen plaats ik, indien blijkt, dat eiser door gedaagdes handelwijze schade in zijn vermogen heeft geleden of nog zal lijden;

dat eiser te dezer zake wel een zeker bedrag van gedaagde vordert (vide zijn vordering sub b), doch tegenover de betwisting van gedaagde, dat hij -eiser- vermogensschade heeft geleden of nog zal lijden, nalaat enig feit te stellen op grond waarvan zou kunnen blijken, dat hij door de aantasting van zijn eer en goede naam zodanige vermogensschade heeft geleden of nog zal lijden; dat eiser dergelijke feiten had moeten stellen, omdat de gewraakte handelwijze het bestaan of ontstaan van stoffelijke schade in een geval als het onderhavige, zijnde immers gesteld noch gebleken van enig zakelijk belang van eiser bij het NLA, niet zonder meer aannemelijk doet zijn; dat derhalve, nu onvoldoende feiten zijn gesteld waaruit het bestaan of ontstaan van stoffelijke schade kan blijken, eisers vordering sub a, opgevat als gegrond op artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek, niet ontvankelijk is; dat blijkens het vorenoverwogene -het niet bestaan of ontstaan van stoffelijke schade- hetzelfde moet gelden voor eisers vordering sub b, terwijl eisers vordering sub c uiteraard enkel is ingesteld voor het geval een der voorafgaande vorderingen toewijsbaar zou zijn;

Overwegende, thans ten aanzien van de vraag of eisers vorderingen kunnen worden toegewezen op grond van artikel 1408 en volgende van het Burgerlijk Wetboek; dat ook al kan de openbaarmaking van zekere -op zichzelf juiste- feiten iemands eer en goede naam aantasten en ook al moet degene, die deze feiten openbaarde, zich daarvan bewust zijn geweest, dan kan een op de artikelen 1408 en 1409 van het Burgerlijk Wetboek gegronde eis tot verklaring, dat deze daad beledigend is, slechts worden toegewezen, indien wordt gesteld en bij betwisting in rechte komt vast te staan, dat de pleger het oogmerk had om te beledigen; dat eiser weliswaar dat oogmerk niet met zoveel woorden heeft gesteld, doch dit niet wegneemt, dat ten processe kan blijken, dat dit oogmerk ligt opgesloten in hetgeel wél is gesteld; dat, nu, in het algemeen gesproken het ongeveer 25 jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog binnen de kring, waarin een persoon een op de voorgrond tredende plaats inneemt, openbaarmaken van het heulen van die persoon met de toenmalige vijand, moet worden aangemerkt als een handelwijze, waar bij het oogmerk om opzettelijk de eer en goede naam van die persoon aan te randen aanwezig is, in hetgeen eiser als voormeld aan zijn vorderingen ten grondslag legt, ligt opgesloten de stelling, dat gedaagde zijn gewraakte handeling heeft gepleegd met het oogmerk om eiser te beledigen; dat van dat oogmerk echter geen sprake is, indien gedaagde klaarblijkelijk heeft gehandeld in het algemeen belang of tot noodzakelijke verdediging, dan wel op grond van omstandigheden, welke billijke grond en aanleiding tot de daad hebben gegeven; dat in het onderhavige geval gedaagde zijn handelwijze -zakelijk weesgegeven- heeft verklaard met de stelling, dat hij door het toesturen van een foto-kopie van het litigieuze kranteverslag degenen, die uitsluitend op het gezag van eiser eretitels hadden ontvangen daarbij vertrouwend op de autoriteit, die eiser van zich had doen uitgaan, had willen waarschuwen tegen de persoon van eiser;

dat gedaagde te dezer zake ter gelegenheid van de plei-
dooien nog heeft betoogd, dat hij aldus wilde attenderen
op het feit, dat men in goed vertrouwen onderscheidingen
had aanvaard van iemand die in de oorlog "fout" was ge-
weest en dat hij op die wijze tevens wilde voorkomen, dat
de Laureaten tot wier taak het wordt gerekend om perso-
nen, die zij geschikt achten voor het toekennen van een
Laureaat, als zodanig voor te dragen, ook anderen er toe
zouden brengen onderscheidingen van eiser te aanvaarden,
terwijl zij niet op de hoogte waren van eisers oorlogs-
verleden;

dat, daargelaten de hier niet van belang zijnde vraag of
aan gedaagde geen andere wegen hadden opengestaan om datgen-
te bereiken wat hij met zijn thans gewraakte handelwijze
beoogde, de rechtbank gelet op de nader toegelichte en door
eiser niet bestreden verklaring van gedaagde aannemelijk
acht, dat de omstandigheden, zoals die in casu tussen par-
tijen onbetwist vaststaan, aan gedaagde aanleiding tot zijn
daad hebben gegeven, en dat daarin een billijke grond tot
die daad is gelegen;

dat de rechtbank hierbij in aanmerking neemt

- 1) dat nu het toekennen van het Laureaat van de Arbeid met
de daaraan verbonden oorkonde en onderscheidingstekenen
geldt als een vorm van waardering voor bijzondere arbeids-
prestaties, de betekenis, die aan dit blijk van waarde-
ring moet worden gehecht, in belangrijke mate wordt be-
paald door de persoon van eiser, die immers (naar uit
hetgeen onder de vaststaande feiten is vermeld, blijkt)
het NLA in feite zelf toekende, hoewel dit formeel door
de Stichting van het NLA geschiedde; en,
- 2) dat het, gegeven de nog immer onder brede lagen van de
Nederlandse bevolking levende gevoelens van onbehagen
ten aanzien van personen, die gedurende de bezettingsja-
ren 1940-1945 lid van de NSB zijn geweest of anderszins
met de toenmalige vijand hebben geheuld, zeer waarschijn-
lijk is, dat de Laureaten, na van eisers oorlogsverleden
op de hoogte te zijn gesteld, aan het Laureaat een geheel
andere waarde zijn gaan hechten dan die welke eiser als
voormeld in de gedenkboeken van het NLA heeft
beschreven;
dat derhalve niet is gebleken, dat gedaagde het oogmerk
had om eiser door zijn handelwijze te beledigen;

Overwegende, dat gedaagdes handelwijze anders zou moeten
worden beoordeeld, indien eiser, gelijk hij stelt, in 1952
van iedere blaam is gezuiverd en gedaagde van dit feit bij
het rondsturen van het kranteverslag op de hoogte was;
dat gedaagde het laatste echter heeft ontkend en eiser geen
althans onvoldoende feiten heeft gesteld, waaruit het
tegendeel kan blijken, terwijl daarenboven in rechten niet
is komen vast te staan, dat eiser "van iedere blaam is
gezuiverd" in die zin, dat het Tribunaalvonnis ongedaan is
gemaakt door een op grond van enig wettelijk voorschrift
bevoegdlijk ingestelde instantie;
dat de rechtbank dan ook aan de hiervoor weergegeven
uitspraak van de ten behoeve van eiser in het leven geroepen
zuiveringscommissie geen verdere waarde vermag te hechten
dan dat deze uitspraak weergeeft een subjectieve beoordeling
door een aantal personen van eisers politieke gedragingen
tijdens de duitse bezetting;

Overwegende, dat uit het voorafgaande volgt, dat eisers vorderingen, opgevat als steunende op artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek dan wel op artikel 1408 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, moeten worden afgewezen;

Overwegende, dat eiser als de verliezende partij in de kosten van dit geding moet worden veroordeeld;

Rechtdoende: IN NAAM DER KONINGIN!

Wijst af de vorderingen van eiser;

Veroordeelt eiser in de kosten van dit geding aan de zijde van gedaagde tot aan deze uitspraak begroot op f.965,--;

Gewezen door de heren Mrs. Cremers, president, Urlings en Bonneur, rechters, en uitgesproken ter openbare terechtzitting der rechtbank voornoemd van heden 3 maart 1972, door Mr. Baron van Høvell tot Westervlier, vice-president, in tegenwoordigheid van Mevrouw Mr. Tilman-van Haaren, griffier.

Mr. Baron van Høvell *Westervlier*

type:VS.
coll: *RAID*

VOOR AFSCRIFT
de griffier van de rechtbank
's-Hertogenbosch

[Handwritten signature]